

ÎNCHEIERE

03 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Anastasia Cristal, Vladimir Cristal și Sergiu Cristal,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nina Demerji, Pavel Demerji, Elena Demerji, Zinaida Demerji împotriva Anastasiei Cristal, Sergiu Cristal și Vladimir Cristal, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Anatoliei Chiosa privind constatarea faptului acceptării succesiunii,

împotriva deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 28 martie 2016 Nina Demerji, Pavel Demerji, Elena Demerji și Zinaida Demerji au înaintat cerere de chemare în judecată împotriva pîrîților Cristal Anastasia, Cristal Sergiu și Cristal Vladimir, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Anatoliei Chiosa, solicitînd constatarea faptului acceptării succesiunii și perceperea sumei.

În motivarea cererii reclamanții au indicat că la 12 iulie 2011, Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău a pronunțat sentința în privința lui Cristal Alexei, recunoscându-l vinovat de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (4) Cod penal și anume încălcarea regulilor de securitate a circulației, de către persoana care conduce mijlocul de transport în stare de ebrietate, provocînd astfel moartea unui om.

Prin sentința judecătorească a fost admisă acțiunea civilă a victimelor, declarată în dosarul penal, conform căreia de la Alexei Cristal în favoarea reclamanților Demerji Nina, Demerji Pavel, Demerji Elena a fost încasată suma de 362 763,92 de lei, compensație pentru daunele materiale și morale în legătură cu decesul soțului și tatălui lor Demerji Ștefan, de asemenea în folosul Ninei Demerji a fost percepută pensia pentru întreținerea fiicei minore XXX, născută la XXX, în mărime de 2835 lei lunar, începînd cu 08 decembrie 2009 și pînă la atingerea majoratului acesteia.

În procesul examinării dosarului penal, Cristal Alexei a achitat parțial reclamanților prejudiciul cauzat în sumă de 100 856 de lei, datoria restantă a lui

Cristal Alexei față de Demerji Nina, Demerji Pavel și Demerji Elena constituie 261907,92 lei, precum și pensia pentru întreținerea minorei XXX în mărime de 2835 de lei lunar pînă la atingerea de către XXX a majoratului, în sumă de 189 945 de lei pentru perioada de 08 septembrie 2009 pînă la 16 august 2013.

Indică că la 29 februarie 2012, reclamanta Demerji Nina a prezentat executorului judecătoresc Chiosa Anatolie spre executare titlurile executorii privind încasarea prejudiciului cauzat și a pensiei pentru întreținerea fiicei minore.

La XXX condamnatul Cristal Alexei a decedat. După moartea lui Cristal Alexei au rămas moștenitori de gradul întâi – soția Cristal Anastasia și feciorii Cristal Sergiu și Cristal Vladimir, care au acceptat în fapt prin acțiunile sale succesiunea decedatului, inclusiv și datoriile acestuia.

În ordine notarială moștenitorii decedatului nu au acceptat succesiunea, fapt confirmat prin informația Ministerului Justiției RM nr. 12-11/1353 din 03 noiembrie 2015, primită în baza deciziei Judecătorei sectorului Buiucani, mun. Chișinău de la 12 decembrie 2014 care a intrat în vigoare legală la 30 septembrie 2015, în conformitate cu încheierea Curții Supreme de Justiție pe dosarul nr. 3ra-1146/15.

Menționează că averea ereditară a lui Cristal Alexei constă din $\frac{1}{4}$ cotă-parte de proprietate în apartamentul nr. XXX, de pe str. XXX și $\frac{1}{2}$ cotă-parte în terenul de pămînt cu suprafața de 0,0645 ha, situat în XXX, fapt confirmat de extrasul din Registrul bunurilor imobile din 16 martie 2016. Moștenitorii legali ai lui Cristal Alexei sunt proprietarii apartamentului nr. XXX de pe str. XXX, mun. Chișinău, Cristal Anastasia, Cristal Sergiu și Cristal Vladimir, fiecare deținînd în comun $\frac{1}{4}$ cotă-parte, continuînd să locuiască în el, adică se folosesc și continuă să se folosească de $\frac{1}{4}$ cotă-parte din proprietatea decedatului.

Reclamanții au solicitat constatarea faptului acceptării succesiunii lui Cristal Alexei $\frac{1}{4}$ cotă-parte a acestuia în apartamentul nr. XXX de pe str. XXX, mun. Chișinău, numărul cadastral – XXX și $\frac{1}{2}$ cotă-parte în terenul de pămînt cu suprafața de 0,0645 ha, numărul cadastral XXX, situat în XXX de către moștenitorii de gradul întâi – Cristal Anastasia, Cristal Sergiu și Cristal Vladimir și perceperea în mod solidar a datoriei testatorului Cristal Alexei în sumă de 261 907,92 lei, cît și în folosul XXX suma de 189 945 lei, în limitele costului de piață a cotelor-părți de proprietate a testatorului în averea ereditară.

La 16 decembrie 2016, reprezentantul reclamanților, avocatul Olga Bogaci, a depus cerere de concretizare a cerințelor din acțiune, prin care, a solicitat constatarea faptului acceptării succesiunii lui Cristal Alexei $\frac{1}{4}$ cotă-parte a acestuia în apartamentul nr. XXX de pe str. XXX, mun. Chișinău, numărul cadastral – XXX și $\frac{1}{2}$ cotă-parte în terenul de pămînt cu suprafața de 0,0645 ha, numărul cadastral XXX, situat în XXX de către moștenitorii de gradul întâi – Cristal Anastasia, Cristal Sergiu și Cristal Vladimir (f.d. 83).

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 26 martie 2018, cererea de chemare în judecată a fost admisă ca fiind întemeiată.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii de către Cristal Anastasia, Cristal Sergiu și Cristal Vladimir, în calitate de moștenitori legali, prin intrarea în posesia averii succesoriale rămase după decesul lui Cristal Alexei, născut la XXX și decedat la XXX, și anume $\frac{1}{4}$ cotă-parte din apartamentul nr. XXX de pe str. XXX din mun. XXX, numărul cadastral XXX și $\frac{1}{2}$ cotă-parte din terenul cu suprafața de 0,0645 ha, numărul cadastral XXX, situat în XXX.

S-a încasat în mod solidar din contul pârîților Cristal Anastasia, Cristal Sergiu și Cristal Vladimir, în folosul bugetului public național taxa de stat în mărime de 150 de lei și cheltuielile suportate de instanța de judecată pentru citarea participanților la proces în mărime de 138,35 de lei, în total 288,35 de lei.

Prin decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelurile declarate de apelanții Anastasia Cristal, Sergiu Cristal și Vladimir Cristal, cu menținerea hotărîrii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 26 martie 2018, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nina Demerji, Pavel Demerji, Elena Demerji, Zinaida Demerji împotriva Anastasiei Cristal, Sergiu Cristal și Vladimir Cristal, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Anatolie Chiosa și SA „Moldasig” privind constatarea faptului acceptării succesiunii.

Pentru a decide astfel, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a constatat că prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate și apreciate complet, obiectiv și sub toate aspectele, iar hotărîrea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

A menționat că instanța de fond just a constatat că pârîții sunt moștenitorii decedatului Cristal Alexei. Totodată deoarece aceștia sunt înregistrați la domiciliu pe str. XXX, ap. XXX, XXX pentru care achită impozitul pe venit, aceștia în mod tacit au intrat în posesiunea patrimoniului succesoral rămas după decesul lui Cristal Alexei, acceptând succesiunea pe calea intrării în fapt în posesiunea patrimoniului succesoral. Or, dacă succesorul a intrat în posesiunea unei părți din patrimoniu, în virtutea Legii, se consideră că a acceptat întregul patrimoniu, oriunde s-ar afla și din ce ar consta. Totodată apelanții nu au prezentat careva probe ce ar confirma faptul renunțării la succesiunea asupra patrimoniului succesoral rămas după decesul lui Cristal Alexei. Avînd în vedere că reclamanții au acceptat succesiunea prin intrarea de fapt în posesiunea patrimoniului succesoral al debitorului și administrarea acestuia, pârîții au preluat concomitent și pasivul succesoral al defunctului, însă nu au întreprins careva acțiuni pentru a informa creditorii defunctului, deși prin prisma prevederilor art. 1542 Cod civil, aveau asemenea obligație.

La 10 ianuarie 2019 Anastasia Cristal, Vladimir Cristal și Sergiu Cristal au declarat recurs în temeiul art.432 alin. (2) lit. a), b), alin. (3) lit. c), alin. (4) Cod de procedură civilă, solicitînd casarea deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărîrii din 26 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, cu emiterea unei hotărîri noi de respingere a cererii de chemare în judecată.

În susținerea și motivarea recursului a indicat dezacordul cu soluția instanțelor ierarhic inferioare și a redat circumstanțele de fapt indicate pe parcursul examinării cauzei, menționînd că instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată; au aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată; aprecierea probelor de către instanța de judecată a fost arbitrară.

A indicat că la judecarea pricinii în instanța de fond au fost încălcate regulile cu privire la limba procesului. Avocatul reclamanților Olga Bogaci vorbea doar în limba rusă, interpret în ședință nu era prezent, dînșii au solicitat prezența interpretului așa cum ei nu sunt vorbitori de limbă rusă, însă interpret a fost doar la ședința din 21 noiembrie 2016 cînd s-a examinat cererea de recuzare a judecătorului Chironeț Ioana.

Reclamanții nu au prezentat probe care certifică circumstanțele pe care aceștia își întemeiază pretențiile, în special nu a fost prezentat certificatul de deces a lui Cristal Alexei și careva documente care ar confirma afirmațiile reclamanților precum că pîrîții sunt moștenitori de gradul întâi după moartea lui Cristal Alexei, că locuiesc în apartament și că au acceptat $\frac{1}{4}$ cotă-parte din proprietatea lui Cristal Alexei din apartamentul litigios.

Totodată reclamanții au omis termenul de decădere, stabilit de art. 1544 Cod civil, și anume 6 luni stabilit pentru înaintarea pretențiilor creditorilor față de moștenitorii decedatului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință părților la proces la 12 noiembrie 2018 (f.d. 89, vol. II).

Astfel, recursul declarat de către Anastasia Cristal, Vladimir Cristal și Sergiu Cristal la 10 ianuarie 2019, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Anastasia Cristal, Vladimir Cristal și Sergiu Cristal este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Anastasia Cristal, Vladimir Cristal și Sergiu Cristal, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor imputate instanțelor inferioare, o minimă argumentare a criticii în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună

de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în prezenta cauză sunt similare celor indicate în procesul judecării asupra căreia instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Anastasia Cristal, Vladimir Cristal și Sergiu Cristal.

În conformitate cu art.art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Anastasia Cristal, Vladimir Cristal și Sergiu Cristal.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh